اخبار کوتاه

سود سهام عدالت نیمه دوم شهریور پرداخت می‌شود

رئیس اتاق تعاون ایران درباره پرداخت سود سهام عدالت باقی مانده از سال قبل، اظهار کرد: بخشی از سود در اسفند ماه پرداخت شد و باقی سود اواسط یا اواخر شهریور امسال واریز می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، بهمن عبدالهی، رئیس اتاق تعاون ایران، درباره سهم تعاون در اقتصاد بیان کرد: به طور میانگین ۷۵ درصد اقتصاد ملی در اختیار نهادهای حاکمیتی و دولتی است و سهم سایر بخش‌ها اعم از خصوصی و تعاون ۲۵ درصد بوده که سهم تعاون حدود ۶ درصد است.
وی اظهار امیدواری کرد: طی یک برنامه ۱۰ ساله بخش تعاون به سهم ۲۵ درصدی پیش‌بینی شده دست پیدا کند.
او در بخش دیگری از سخنان خود به پرداخت سود سهام عدالت باقی مانده از سال قبل، اظهار کرد: بخشی از سود در اسفند ماه پرداخت شد و باقی سود اواسط یا اواخر شهریور امسال واریز می‌شود.
رئیس اتاق تعاون ایران گفت: ۲ ایده برای پرداخت سهام عدالت مطرح شده که یکی پرداخت مستقیم به مردم که مبلغ آن بین ۵۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان و دیگری سرمایه‌گذاری و استفاده از سود سهام سرمایه‌گذاری و پرداخت آن به مردم است که این ایده در هیئت دولت مطرح شده است.
وی با اشاره به وجود دو دیدگاه در این زمینه اظهار کرد: نخستین نظر بر توزیع مستقیم سود میان سهامداران تأکید دارد، در حالی که منتقدان می‌گویند مبلغ ۵۰۰ هزار تا یک میلیون تومان در شرایط تورمی رقم ناچیزی است. دیدگاه دوم پیشنهاد می‌کند مجموع ۹۲ هزار میلیارد تومان باقی‌مانده سود سال ۱۴۰۲ به جای توزیع، صرف سرمایه‌گذاری برای افزایش ارزش پرتفوی و سودآوری شود.

قیمت گوشت قرمز در مرداد ۱۴۰۴ میلیونی شد

افزایش قابل توجه قیمت گوشت گوسفندی باعث شده خانوارها خرید این محصول را کاهش داده و به جای آن به مصرف گوشت‌های ارزان‌تر مانند مرغ و فرآورده‌های گوشتی همچون سوسیس و کالباس روی بیاورند.

به گزارش پیام آشنا، قیمت گوشت قرمز در مرداد ۱۴۰۴ بار دیگر افزایش یافته است. در شهر تهران، قیمت هر کیلوگرم فیله گوساله و گوسفند بین یک میلیون و ۱۵۰ هزار تومان تا یک میلیون و ۳۵۰ هزار تومان گزارش شده است. همچنین، قیمت هر کیلوگرم ران گوسفندی در نقاط مختلف پایتخت به حدود یک میلیون تومان رسیده است.
بر اساس اعلام قیمت در مرداد ۱۴۰۴، قیمت گوشت گوساله لخم ۹۰۰ هزار تومان، گوشت گوساله مخلوط ۸۵۰ هزار تومان و جگر گوساله نیز ۸۵۰ هزار تومان است.
قیمت هر کیلوگرم شقه گوسفندی همراه با دنبه حدود ۸۵۰ هزار تومان است که نسبت به ماه گذشته حدود ۱۰۰ هزار تومان افزایش یافته است.
در این شرایط، بسیاری از قصابان و فروشندگان گوشت از کاهش قدرت خرید مشتریان خبر داده‌اند و عنوان می‌کنند که در حالی که سال‌های گذشته مشتریان چند کیلوگرم گوشت خریداری می‌کردند، اکنون اکثر آن‌ها تقاضای خرید کمتر از یک کیلوگرم دارند.

افزایش تعداد سرمایه‌گذاران خارجی در بورس ایران

طبق اعلام سازمان بورس، روند یک ساله ارزش سبد سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه ایران نشانگر این است که ارزش سبد سرمایه‌گذاران خارجی فعال در بورس تهران و فرابورس ایران، در پایان تیر امسال از ۱۸ هزار میلیارد تومان فراتر رفته است.

به گزارش پیام آشنا، داده‌های آماری سازمان بورس و اوراق بهادار نشان می‌دهد مجموع ارزش سبد سرمایه‌گذاری خارجی از ۹.۵۱۳ میلیارد تومان در تیر پارسال به ۱۸.۱۸۳ میلیارد تومان در تیر امسال رسیده است.
بر این اساس، مجموع سرمایه‌گذاری خارجی در بورس و فرابورس در تیر ماه امسال نسبت به مدت مشابه پارسال با رشد ۹۱ درصدی همراه بوده است.
همچنین ارزش سبد سرمایه‌گذاران حقیقی خارجی در تیر امسال ۱۴۸۱ میلیارد تومان و ارزش سبد سرمایه‌گذاران حقوقی خارجی ۱۶ هزار و ۷۰۲ میلیارد تومان بوده است.
گفتنی است، تعداد سرمایه‌گذاران خارجی از ۴۸۳۹ نفر در تیر پارسال به ۵۱۰۰ نفر در تیر امسال رسید.
تعداد سرمایه‌گذاران خارجی حقیقی نیز ۳۳۹۱ سهامدار و تعداد سرمایه‌گذاران خارجی حقوقی ۱۷۰۹ کد بوده است.

خالی بودن بیش از ۷۵ درصدی مخازن ۲۶ سد مهم کشور

بررسی جدیدترین آمار ظرفیت ذخیره آب در سدهای مهم تأمین آب شرب و کشاورزی ایران نشان می‌دهد که در ۲۶ سد بزرگ کشور بیش از ۷۵ درصد ظرفیت مخازن خالی است.

به گزارش پیام آشنا، جدیدین گزارش آماری شرکت مدیریت منابع آب ایران نشان‌دهنده خالی بودن مجموع ۵۸ درصد مخازن سدهای کشور است، به عبارتی اگر تمامی سدهای کشور را یک سد بزرگ در نظر بگیریم، مخزن این سد تنها ۴۲ درصد ذخیره آبی دارد.
در بین سدهای مهم تأمین آب شرب و کشاورزی ایران، وضعیت ۲۶ سد از بقیه سدها وخیم‌تر است و بیش از ۷۵ درصد ظرفیت مخازن این سدها خالی است.
سدهای لار، لتیان و ماملو در تهران، سدهای طرق و دوستی در خراسان رضوی، سد پانزده خرداد در حوضه آبریز قمرود، سد سبلان در اردبیل، سد ستارخان در آذربایجان شرقی، سدهای بارون و بوکان در آذربایجان غربی، سدهای استقلال، شمیل و نیان و سرنی در هرمزگان، سد رئیسعلی دلواری در بوشهر، سد سفیدرود در گیلان، سد چمشیر در کهکیلویه و بویراحمد، سدهای تهم و کینه‌ورس در زنجان، سدهای تنگوئیه سیرجان و نساء در کرمان، سد وشمگیر در گلستان، سد رودبار داراب در فارس، چاه‌نیمه‌ها در سیستان‌وبلوچستان، سد نهرین در خراسان جنوبی و سدهای ساوه و کمال صالح در استان مرکزی، سدهایی هستند که میزان ذخایر فعلی آب آنها کمتر از ۲۵ درصد است.

پیام آشنا گزارش می دهد

وقتی صفرها از میدان خارج می‌شود

اختصاصی پیام آشنا- در ماه‌های اخیر موضوع حذف چهار صفر از پول ملی بار دیگر در کانون توجه سیاست‌گذاران و اقتصاددانان کشور قرار گرفته است. این موضوع که سابقه‌ای بیش از یک دهه دارد، از سوی بانک مرکزی و برخی نمایندگان مجلس به عنوان راهکاری برای بهبود جایگاه پول ملی مطرح شده است. با این حال، بررسی ابعاد مختلف این طرح نشان می‌دهد که حذف صفر از پول ملی، به تنهایی نه تنها راه حل مشکلات اقتصادی نیست، بلکه چالش‌ها و هزینه‌های قابل توجهی نیز به همراه دارد.

سابقه و ضرورت طرح حذف صفر

جعفر مهدی‌زاده، مدیر کل سیاست‌های اقتصادی بانک مرکزی، با اشاره به مطالعات طولانی مدت بانک مرکزی در زمینه حذف صفر، تأکید کرده است که این اقدام از نظر نظری ساده به نظر می‌رسد اما در عمل، پیچیدگی‌های گسترده‌ای دارد. تغییر واحد پولی، اصلاح قوانین مالی، به‌روزرسانی نرم‌افزارهای بانکی و حسابداری، و هماهنگی میان نهادهای مختلف از جمله مهم‌ترین موانع اجرایی این طرح است. وی همچنین دو روش اجرای حذف صفر را معرفی کرده: اجرای تدریجی با دوره گذار یا اجرای ناگهانی که هر کدام تبعات خاص خود را دارد.

تجارب جهانی و درس‌های ایران

تجربه کشورهای مختلف در حذف صفر از پول ملی، نکات مهمی را برای ایران روشن می‌کند. به عنوان مثال، تجربه زیمبابوه در سال ۲۰۰۸ نشان داد که حذف صفرها بدون اصلاحات ساختاری، نه تنها تورم را مهار نکرد بلکه ارزش پول ملی را بیش از پیش کاهش داد. از سوی دیگر، کشورهایی مانند ترکیه و آلمان با اجرای اصلاحات اقتصادی عمیق، توانستند حذف صفر را به ابزاری موفق در تثبیت پول ملی تبدیل کنند. این موارد نشان می‌دهد که حذف صفر باید در چارچوب بسته‌ای جامع از اصلاحات پولی، مالی و ساختاری صورت گیرد.

دیدگاه‌های موافق و مخالف حذف صفر از پول ملی

حذف صفر از پول ملی، موضوعی است که در میان کارشناسان و مسئولان اقتصادی با دیدگاه‌های متفاوتی همراه است. موافقان این طرح معتقدند که این اقدام می‌تواند به کاهش هزینه‌های چاپ اسکناس و سکه کمک کند و فرآیندهای حسابداری و معاملات روزمره را ساده‌تر نماید. علاوه بر این، حذف صفر در کوتاه‌مدت می‌تواند اثر روانی مثبتی بر جامعه داشته باشد و در شرایط تورم بالا، چهره‌ای آبرومندتر به پول ملی ببخشد.
از سوی دیگر، مخالفان نسبت به پیامدهای این سیاست هشدار می‌دهند. آنها معتقدند که حذف صفر ممکن است به تورم انتظاری دامن زده و به دلیل گرد شدن قیمت‌ها به سمت بالا، فشار بیشتری بر قدرت خرید خانوارها وارد کند. همچنین هزینه‌های اجرایی این تغییر، از جمله چاپ اسکناس و سکه‌های جدید، به‌روزرسانی سیستم‌های بانکی و آموزش عمومی، در شرایط محدودیت منابع مالی دولت، سنگین و پرهزینه ارزیابی می‌شود.

دیدگاه اقتصاددانان و نمایندگان مجلس

دیدگاه‌های متفاوتی درباره آثار حذف صفر وجود دارد. دکتر علی حیاتنیا، اقتصاددان، حذف چهار صفر را در کوتاه مدت دارای آثار روانی مثبت و تسهیل در حسابداری می‌داند اما معتقد است که این اقدام به تنهایی نمی‌تواند ارزش پول ملی را حفظ کند و باید در کنار اصلاحات ساختاری اجرا شود. از سوی دیگر، حسین صمصامی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، حذف چهار صفر را بی‌اثر بر متغیرهای واقعی اقتصادی خوانده و هشدار داده که این اقدام می‌تواند منجر به افزایش تورم انتظاری و هزینه‌های اضافی برای مردم شود.

پیچیدگی‌های اجرایی و هزینه‌های مالی

از لحاظ اجرایی، تغییر واحد پول ملی نیازمند سرمایه‌گذاری قابل توجه در به‌روزرسانی سیستم‌های بانکی، نرم‌افزارهای حسابداری، چاپ اسکناس و سکه‌های جدید و آموزش عمومی است. این فرآیند در کشورهایی مانند ترکیه میلیاردها دلار هزینه داشته و در شرایط کسری بودجه و محدودیت‌های مالی ایران، صرف چنین هزینه‌ای بدون تضمین نتایج مثبت قابل توجیه نیست.
حذف چهار صفر از پول ملی ایران، اقدامی است که می‌تواند اثرات روانی مثبتی در کوتاه مدت داشته باشد و برخی فرآیندهای حسابداری و مبادلات مالی را تسهیل کند. با این حال، این تغییر ظاهری نمی‌تواند جایگزین اصلاحات ساختاری عمیق در اقتصاد شود. کنترل تورم، کاهش کسری بودجه، بهبود تولید داخلی و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، از ضروری‌ترین گام‌هایی هستند که باید همزمان با این اقدام دنبال شوند.
بدون چنین اصلاحاتی، حذف صفر نه تنها نمی‌تواند ارزش پول ملی را احیا کند، بلکه ممکن است هزینه‌های اضافی و نارضایتی عمومی را افزایش دهد. از این رو، سیاست‌گذاران باید با دقت، شفافیت و مشارکت نخبگان اقتصادی، مسیر اصلاحات پولی را در قالب یک بسته جامع و در کنار اقدامات ساختاری دنبال کنند تا این اقدام، به مرحله اجرا برسد و اثرات مثبت ملموسی برای اقتصاد و جامعه به همراه داشته باشد.

استفاده صنایع از پساب الزام قانونی است

مدیرعامل آبفای کشور با بیان این که تاکنون ۳۲۰ میلیون مترمکعب پساب در قالب ۷۸ قرارداد به صنایع واگذار شده است گفت: ۱۱ واحد تصفیه‌خانه فاضلاب در هفته دولت آماده بهره‌برداری است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از وزارت نیرو، هاشم امینی مدیر عامل آبفای کشور در جریان سفر به گیلان با اعلام این خبر ادامه داد: یکی از مهم‌ترین سیاست‌های وزارت نیرو استفاده حداکثری از پساب و جایگزینی آن با آب خام است که قانون نیز در این خصوص صراحت دارد و الزاماتی را در این باره تعیین کرده است.
امینی با بیان این‌که در حال حاضر ۳۶۵ شهر زیر پوشش خدمات فاضلاب قرار دارند و شاخص بهره‌مندی تا پایان برنامه هفتم از ۶۵ درصد کنونی به ۷۰ درصد خواهد رسید اضافه کرد: به استناد بند ۳ ماده ۳۹ قانون برنامه هفتم پیشرفت کشور، تأمین و تخصیص آب صنایع آب‌بَر که در حال استفاده از آب متعارف هستند، باید از طریق پساب، آب دریاها و بازچرخانی آب صورت پذیرد.
به گفته مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، الزام صنایع به جایگزینی منابع آبی نامتعارف با منابع آبی متعارف (زیرزمینی و سطحی) در شرایطی که کشور با تنگناهای متعدد آبی و کاهش چشم‌گیر بارش‌ها مواجه است، امری حیاتی است که همه متولیان و دست‌اندرکاران باید به آن اهتمام ویژه‌ای داشته‌باشند.
امینی با اشاره به فعالیت ۳۲۴ واحد تصفیه‌خانه فاضلاب در سراسر کشور خاطرنشان کرد: تا پایان برنامه هفتم پیشرفت ۱۳۰.۹ میلیون مترمکعب پساب به صورت خرید تضمینی به صنایع واگذار می‌شود.

مهلت استفاده از کالابرگ تا پایان شهریور تمدید شد

سخنگوی طرح کالابرگ الکترونیک، از تمدید اجرای طرح کالابرگ تا پایان شهریور ماه خبر داد و گفت: تا کنون ۱۷ میلیون و ۵۷ هزار و ۱۴۷ نفر سرپرست خانوار با مانده صفر خرید کرده‌اند و تعداد زیادی باقی نمانده‌است.

به گزارش پیام آشنا، مرجان دبیری، سخنگوی طرح کالابرگ الکترونیک، از تمدید اجرای طرح کالابرگ تا پایان شهریور ماه خبر داد و گفت: تا کنون ۱۷ میلیون و ۵۷ هزار و ۱۴۷ نفر سرپرست خانوار با مانده صفر خرید کرده اند و تعداد زیادی باقی نمانده است.
سخنگوی طرح کالابرگ الکترونیک گفت: بنابر مصوبه هیئت دولت، قرار است طرح کالابرگ در راستای کمک به اقشار کم درآمد و حمایت از سبد غذایی آنها باشد. از این رو، اگر بازرسان ما که رصد میدانی دارند، گزارشی مبنی بر تخلف فروشگاهی اعلام کنند بدون چشم‌پوشی کد ترمینال فروشگاه‌های متخلف مسدود می‌شود.
وی با اشاره به اینکه با توجه به گرانی برنج استقبال از اینکه کالا زیاد بوده است گفت: برنج در صدر و سپس حبوبات و گوشت قرمز و گوشت سفید در سبد خرید مشمولین بوده‌است.
دبیری درباره اینکه آیا با حذف یارانه ثروتمندان طرح کالا برگ ادامه دارد یا خیر گفت: طبق اظهارات وزیر کار با حذف سه دهک بالا تنها ۵ همت منبع مالی به دست می‌آید که برای کالابرگ هفت دهک دیگر به ۲۵ همت نیاز داریم بنابراین حذف یارانه دهک‌های ۸ تا ۱۰ کمکی به تأمین منابع کالابرگ نمی‌کند.
وی با اشاره به اینکه برای طرح کالابرگ هنوز تصیمیم نهایی گرفته نشده است گفت: به نظر می رسد که ادامه طرح کالا برگ فقط برای سه دهک اول باشد. اما هنوز نتیجه نهایی نشده است. آزمون وسع یارانه‌بگیران هر ۶ ماه یک بار برگزار می‌شود و افراد بین دهک‌های درآمدی جابجا می‌شوند.
وی درباره تأمین برخی کمبودها که در فروشگاهها وجود دارد، اظهار کرد: وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت در این طرح وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را همراهی می‌کنند. ناظران میدانی این وزارتخانه‌ها طی رصدی که از فروشگاه‌های تحت پوشش طرح انجام می‌دهند اگر کمبودی در فروشگاهی مشاهده شود گزارش شده و به سرعت مایحتاج تأمین می‌شود.

انتشار آگهی استخدام در بانک مرکزی

معاون رئیس‌جمهور گفت: از روز دوشنبه آگهی استخدام بانک مرکزی منتشر و از روز سه شنبه ۲۱ مرداد ۱۴۰۴ ثبت‌نام متقاضیان آغاز می‌شود؛ علاقه‌مندان می‌توانند در سامانه مربوطه نام‌نویسی کنند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از سازمان اداری و استخدامی، علاالدین رفیع‌زاده از تهیه دو شیوه‌نامه یکی برای تربیت ۵۰۰ مدیر و دیگری برای نگهداشت نخبگان خبر داد و گفت: تلویزیون اینترنتی در مرکز آموزش مدیریت دولتی راه‌اندازی شده که در آن نشست‌های تخصصی برگزار و عرضه می‌شود؛ همچنین پیوست بخشنامه‌های دولتی، کلیپ آموزشی تهیه و منتشر می‌شود تا کارمندان به درستی بخشنامه‌ها را اجرا کنند.
وی خاطرنشان کرد: اصلاح ساختار وزارتخانه‌ها را آغاز کرده‌ایم که جدیدترین آنها اصلاح وزارت جهاد کشاورزی بود همچنین برخی مصوبات مهمی در شورای حقوق و دستمزد داشتیم حق‌التدریس معلمان و اضافه‌کاری پرستاران را اصلاح کردیم.
معاون رئیس‌جمهور گفت: دوشنبه آگهی استخدام بانک مرکزی منتشر و از روز سه شنبه ۲۱ مرداد ۱۴۰۴ ثبت‌نام متقاضیان آغاز می‌شود؛ علاقه‌مندان می‌توانند در سامانه مربوطه نام‌نویسی کنند.
رفیع زاده گفت: نظام اداری ما به مرحله‌ای رسیده که اگر اصلاح نشود علاوه بر اینکه بر نارضایتی مردم دامن می‌زند، به کاهش بیشتر بهره‌وری نظام اداری می‌انجامد، ما موظفیم برنامه‌های اصلاح نظام اداری را به گونه‌ای اجرا کنیم که هیچ فشاری به معیشت مردم وارد نشود خصوصاً وزارت جهاد کشاورزی که امنیت غذایی مردم را بر عهده دارد. خوشبختانه وزیر محترم جهاد پای کار است هرچند همیشه در بدنه دستگاه‌ها مقاومت‌هایی هست. خود آقای نوری قزلجه هم اعلام کرده بود که اصلاح ساختار نظام اداری یک ضرورت است.
وی درباره نظام مبتنی بر پرداخت گفت: این طرح به معنی کاهش حقوق کارکنان نیست و ریالی از حقوق آنها کم نمی‌شود بلکه پرداخت‌های اجتناب‌پذیر مبتنی بر عملکرد خواهد بود. نزدیک ۵۰ درصد دستگاه‌های اجرایی ما مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری نیستند و از قوانین خاص تبعیت می‌کنند. در حال حاضر شرکت پست، سازمان هواشناسی و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای به انضمام سازمان اداری مشمول طرح پایلوت نظام پرداخت مبتنی بر عملکرد هستند.
معاون رئیس‌جمهور گفت: بحث همسان‌سازی حقوق برای شاغلان نیست و برای بازنشسته‌ها ست که در قانون برنامه آمده باید طی ۳ سال به ۹۰ درصد حقوق شاغلان برسد. مصوبات شورای عالی اداری به زودی در سامانه معاونت حقوقی ریاست جمهوری بارگذاری می‌شود. لایحه اصلاح قانون ۱۰۶ مدیریت خدمات کشوری را در دستور کار داریم تا شاغلان در زمان بازنشستگی بر اساس رقم کسورات آنها، مشمول حقوق بازنشستگی شوند.
وی تاکید کرد: بیشتر از آنکه مازاد نیروی دولت داشته باشیم، ناترازی داریم و در جاهایی که نیاز است کمبود نیرو و در جاهایی که نیاز کمتر داریم با انباشت نیرو مواجهیم. برخی دستگاه‌های اجرایی ساختمان مازاد دارند که می‌توان با مولدسازی آنها مشکلات معیشتی نیروهای انسانی همان دستگاه را برطرف کرد. بیشترین اندازه حجم دولت را در کارهای موازی، تشکیلات موازی، مأموریت‌های موازی و امثال آن می‌بینیم.

ایران خشک شد. از بس که آب ندارد.

یادداشت

اقتصاد ایران و آزمون تاب‌آوری

در صحنه گشوده اقتصاد جهانی، جایی که سایه‌های سیاست بر پیکره دارایی‌ها می‌افتد، واژه‌ای به نام «مکانیسم ماشه» بر سر زبان‌ها افتاده است.
واژه‌ای که برخی پیام آن را شیپور جنگ می‌دانند و برخی آن را زمزمه‌ای بی‌اثر و تهدیدی توخالی توصیف می‌کنند.
اما حقیقت مکانیسم ماشه در میان این هیاهو و اغراق پنهان است؛ حقیقتی که نه در سیاهی مطلق جای دارد و نه در سپیدی محض، بلکه در طیف خاکستری واقعیت، خود را نمایان می‌کند. اگر نگاهی به آینه تمام‌نمای رسانه‌ها و فضای سیاسی کشور بیندازیم، با دو تصویر متضاد روبه‌رو می‌شویم که هر یک سعی در روایت «حقیقت» خود دارند.
از یک سو، نگاهی حداکثرگرا، با چشمانی پر از بیم، فعال شدن مکانیسم ماشه را به مثابه بازگشت ارواح سرگردان تحریم‌های سازمان ملل و انسداد کامل رگ‌های حیاتی اقتصاد ایران تلقی می‌کند. این دیدگاه، وضع موجود را با کابوس تلخ سال ۱۳۸۹ و قطعنامه ۱۹۲۹ همتراز می‌داند؛ دورانی که موج سهمگین فشارهای بین‌المللی، اقتصاد ایران را در بستر نظام مالی جهانی به زانو درآورد. تا جایی که برخی پا را از این هم فراتر نهاده و ایران پس از مکانیسم ماشه را با عراق دهه ۲۰۰۰ میلادی مقایسه می‌کنند؛ قیاسی که بیشتر زاییده ترس و اغراق است تا برآمده از تحلیل‌های منطقی و داده‌های اقتصادی.
در نقطه مقابل، نگاهی تقلیل‌گرا قرار دارد که با لبخندی از سر اطمینان، مدعی است مکانیسم ماشه عملاً تأثیر اجرایی تازه‌ای نخواهد داشت. این دیدگاه بر این باور است که بیشتر تحریم‌های مورد نظر، چه در حوزه اقتصادی و چه مالی، هم‌اکنون نیز از طریق فشارهای یک‌جانبه آمریکا و ابزارهای قدرتمندی چون «اف‌ای‌تی‌اف» و «سوئیفت» اعمال می‌شوند. پس چه نیازی به نگرانی است؟ این نگرش، اگرچه در بخشی از تحلیل خود به واقعیت‌های موجود اشاره دارد، اما از درک ظرفیت‌های پنهان و تأثیرات ثانویه مکانیسم ماشه که می‌تواند موجی از تغییرات را در لایه‌های زیرین اقتصاد ایجاد کند، غافل است.
هدایت دیپلماسی در میدان واقعیت آنچه بارها بر آن پای فشرده‌ایم و هر بار با دقت بیشتری آن را تبیین کرده‌ایم، رد قاطع هر دو دیدگاه افراطی و حرکت به سوی نگاهی واقع‌گرایانه است. این نگاه، نه گرفتار وهم «تهدید مطلق» می‌شود و نه در دام «بی‌اثر انگاری» سقوط می‌کند؛ بلکه با چشمانی تیزبین، دیپلماسی را به پیش می‌برد و بر این باور است که فعال شدن مکانیسم ماشه در حوزه‌های حقوقی، روانی و سیاسی تبعات مشخص و قابل لمسی دارد.
تصور کنید فشارهای دیپلماتیک بر کشورهای همکار ایران چگونه می‌تواند افزایش یابد. یا چگونه ممکن است تلاش شود تا تصویری از «ایران ناقض صلح جهانی» در اذهان عمومی و بین‌المللی حک شود. این‌ها تنها آغاز ماجراست.
تهدید مسیرهای تجارت ایران که رگ‌های حیاتی اقتصاد ما محسوب می‌شوند و در نهایت، مهم‌ترین تأثیر، یعنی ایجاد اضطراب و تلاطم در بازارهای داخلی ارز و سرمایه، از دیگر جنبه‌های این تبعات است که باید با دقت و هوشمندی فراوان مورد پایش قرار گیرد.
این اضطراب‌ها می‌توانند منجر به تصمیمات هیجانی در بازار شده و بر ثبات اقتصادی تأثیر بگذارند. داستان تاب‌آوری اقتصاد و شیوه مواجهه اما در این میان، نکته‌ای بس مهم و تعیین‌کننده است؛ شیوه مواجهه با تهدیدها.
اقتصاد ایران در سال‌های اخیر، با تلاطم‌های بی‌شماری دست و پنجه نرم کرده و توانایی خود را در جذب شوک‌های تحریمی به اثبات رسانده است. نمونه بارز آن، بازگشت خیره‌کننده فروش نفت ایران به شرایط عادی، تنها دو سال پس از تحریم‌های سال ۱۳۹۷ آمریکا و قرار گرفتن در موقعیتی بی‌سابقه در حال حاضر است.
این تاب‌آوری، نه‌تنها نشان از ظرفیت‌های درونی اقتصاد برای مقاومت در برابر فشارها دارد، بلکه بیانگر چابکی و انعطاف‌پذیری آن در برابر تحولات غیرمنتظره است. با این حال، این تاب‌آوری نباید ما را به ورطه خوش‌بینی مفرط بکشاند.
هضم تأثیرات شوک مکانیسم ماشه، مشروط بر وجود بستری مستحکم از سیاست‌گذاری اقتصادی معطوف به ثبات، حکمرانی پولی و مالی درست و دیپلماسی فعال منطقه‌ای و چندجانبه‌گراست. در این میان، نباید از شکاف‌های ایجاد شده میان آمریکا از یک طرف و از طرف دیگر، روسیه و چین غافل شد. این شکاف‌ها می‌توانند ظرفیت‌های بالقوه‌ای را برای عبور از شوک مکانیسم ماشه فراهم آورند؛ فرصت‌هایی که در گرو هوشمندی در سیاست خارجی و بهره‌برداری حداکثری از فضای ژئوپلیتیکی موجود است.
درنهایت، مکانیسم ماشه نه یک فاجعه محتوم است و نه رویدادی بی‌اهمیت. آن را باید به مثابه یک چالش مهم نگریست که نیازمند درکی دقیق از پیچیدگی‌های آن و اتخاذ رویکردی واقع‌بینانه است. رویکردی که نه از ترس فلج شود و نه از سر بی‌خیالی، فرصت‌ها را از دست بدهد. آیا می‌توانیم از این مسیر حساس، با حداقل آسیب عبور کنیم و حتی فرصت‌هایی جدید برای توسعه و پیشرفت خلق کنیم؟ این پرسشی است که پاسخ آن در گرو عملکرد متعهدانه و هوشمندانه سیاست‌گذاران، همراهی مردم و تلاش جمعی خواهد بود.

محمد برزگری
کارشناس اقتصادی
alborz.payam@gmail.com

خبر

امتناع کارکنان ایرلاین اروپایی از فعالیت در «اسرائیل»

چند روز قبل از اینکه پروازهای «بروکسل ایرلاینز» به فرودگاه بن گوریون از سر گرفته شود، کارکنان زمینی این شرکت خواستار توقف این مسیر تا زمان پایان یافتن نسل‌کشی در غزه و کرانه باختری شدند.

به گزارش پیام آشنا، پروازهای «بروکسل ایرلاینز» به فرودگاه بن گوریون، قرار است از روز چهارشنبه از سر گرفته شود، اما اتحادیه‌های نماینده کارکنان تخلیه و جابجایی بار مسافران، درخواست کردند خدمه به دلایل اخلاقی، از فعالیت در این فرودگاه معاف شوند.
در این بین، شرکت امور بار فرانسوی «آلیزیا» (Alyzia) اعلام کرد با شرکت هواپیمایی اسرائیلی «اِل آل» یا ایرلاین‌های اسرائیلی دیگر، همکاری نخواهد کرد. این شرکت که در خدمات زمینی در فرودگاه‌ها تخصص دارد و چمدان‌های مسافران و بار را برای «بروکسل ایرلاینز»، جابجا می‌کند، در نامه‌ای به مدیریت، موضع خود را شفاف کرده است.
بر اساس گزارش سایت وای‌نت نیوز، «بروکسل ایرلاینز» هم به نوبه خود تاکید کرد پروازها به اراضی اشغالی فقط با خدمه پروازی انجام خواهد شد که برای این مسئولیت‌های خاص، داوطلب شوند.
«بروکسل ایرلاینز»، بخشی از گروه لوفت‌هانزای آلمان است که به تدریج در حال احیای خدمات به فرودگاه بن گوریون است.